

Beszámoló a „III. Magyar Agrárakadémia” rendezvényeiről (Nádudvar, 2010. március 5-6.)

Tabajdi Csaba európai parlamenti képviselő és a Mezőgazdasági Bizottság főtagja, a rendezvény kezdeményezője köszöntő beszédében kiemelte, hogy a társadalmi problémák megoldása nem tartozik a KAP feladatai közé. Egyensúlyt kell teremteni a versenyképesség és a foglalkoztatáspolitikák között. A túlélés egyetlen módja Nyugaton is a szövetkezés, a családi gazdaságok összefogása.

Gráf József miniszter arra hívta fel a figyelmet, hogy a hatályba lépett Lisszaboni Szerződés a mezőgazdaság tervszerű fejlesztését, az életszínvonal emelését és a piaci stabilitás megteremtését tűzte zászlajára, miközben minden fogyasztó számára biztosítani kell az élelmiszerekhez való hozzáférést elfogadható árakon. Másik nagy kérdés a mezőgazdaság támogatottságának fenntartása, amivel ellentétes a kereskedelemnek a WTO által szorgalmazott liberalizálása. Magyarország fenntartható KAP-t akar, de alapvető cél a mezőgazdaság támogatásának szinten tartása (1. pillér: közvetlen támogatások, de meg kell találnunk az egyensúlyt a 2. pillérrel is: vidékfejlesztési és klímavédelmi támogatás). Az új és a régi EU tagállamok támogatottsági szintje 2013-ig kiegyenlítődik, de utána se csökkenjen a támogatottság, különben az új belépők hátrányos helyzetbe kerülnek, ami a kohézió és a felzárkózás rovására megy. Az EU agráriumának védelmében teljesen egységes földalapú támogatás lenne indokolt. Ne maradjunk el az árversenyben, mert a versenyképesség a fenntartható agrárgazdálkodás alapja. Nem lazíthatók az állatjóléti és az élelmiszerbiztonsági előírások.

Dacian Ciolos, 2010-től az EU mezőgazdasági és vidékfejlesztési biztosa szerint a KAP továbbfejlesztésével nem csak a jövő kihívásaira, hanem a társadalom elvárásaira is választ kell adni. Az átalakulás középpontjában áll a mezőgazdaság versenyképessége és az innováció, miközben csökkennek az ártámogatások. A versenyképesség biztosításához elengedhetetlen a vidékfejlesztés (2. pillér), ami további beruházásokat és modernizálást igényel. A támogatások elosztását átláthatóvá kell tenni. A mezőgazdasági jövedelmek stabilitása érdekében nem engedhetjük meg az árak volatilitását. Modern piacszabályozási mechanizmusokra és biztonsági hálóra van szükség az árak alakulásának függvényében. Ki kell aknázni a gazdaságok, a térségek és a piacok sokféleségét, ami a következő generációk számára

is fontos. 2010 áprilisában nyilvános vita indul a KAP szerepéről az egész társadalom bevonásával.

Máhr András, az FVM szakállamtitkára felhívta a figyelmet, hogy az élelmiszerek iránti kereslet a válság ellenére is fokozódott. Az agráriumot modernizálni kell, mert fejlesztés nélkül nincs versenyképesség és hatékonyság. Szabályozásra szorul az élelmiszerlánc egésze, az áruházláncok tevékenysége (erőfőlények korlátozása) és a jövedelem megosztás arányai. A támogatások szerepe nő, de ellenőrizni kell azok felhasználásának hatékonyságát. Fontos a hitelekhez való hozzájárulás (likviditás).

Hasonló szellemben nyilatkozott a többi felszólaló magyar szakember is: „Innováció vagy halál!” A K+F+I iránya az egészség, a fenntarthatóság, a kényelem és az élvezet: az egyre bonyolultabb környezetben meg kell teremteni a túlélés lehetőségét. A KAP reform célja a hatékonyság és a versenyképesség egyidejű javítása, ehhez az 1. és a 2. pillérnek ki kell egészítenie egymást. Magyarország fontolgatja a földvásárlási moratórium további 3 évvel történő meghosszabbítását. A hatékonyság úgy valósítható meg, ha a gazdaságok mérete legalább is szinten marad, miközben nő a termékek hozzáadott értéke és a mezőgazdasági népesség életszínvonala. A versenyképesség növekedése elengedhetetlen. Konszenzusos, gyakorlatorientált, stabil és kiszámítható KAP-ra van szükség.

A tanácskozáson összesen 11 külföldi vendég is részt vett és felszólalt 10-10 perces időtartamban. Legtöbbjük európai parlamenti képviselő, de több nyugat-európai ország szakminisztériuma és civil szervezetek is képviseltették magukat. A külföldi előadók egyetértettek abban, hogy támogatás nélkül a mezőgazdaság az EU egyes részein nem fenntartható. Mivel az agrárium stratégiai szektor, egyensúlyt kell találni a fenntarthatóság és a versenyképesség között, mégpedig célzottabb és hatásosabb politika kialakításával. A támogatást általában három szinten képzelik el: EU szinten, az elmaradottabb régiókban a piacszabályozással összefüggésben, illetve többlettámogatás a biológiai gazdálkodók számára, leginkább infrastruktúra fejlesztés képében. Igazságosabb KAP, egyenlőbb elbánás a fenntarthatóságra és a foglalkoztatottságra alapozva.

Várkonyi Gábor